

ÅRSSKRIFT

2001

NØRREBRO
LOKALHISTORISKE
FORENING OG ARKIV

Udgivet af Nørrebro Lokalhistoriske Forening og Arkiv

Nr. 15, februar 2002

Adresse: Biblioteket Blågården,
Blågårds Plads 5,
2200 København N.

Telefon: 35 37 82 00

Nørrebro Lokalhistoriske Forening og Arkiv kan træffes den første lørdag i måneden på biblioteket mellem kl. 11-13, eller efter aftale. I øvrigt kan man henvende sig i bibliotekets åbningstider:

Mandag - torsdag	kl. 10-19
Fredag	13-17
Lørdag 1.4-30.9	10-14
Lørdag 1.10-31.3	11-15

Bestyrelse:

Formand:	Karsten Skytte Jensen	tlf. 35 83 82 27
Næstformand:	Søren Federspiel	33 13 57 28
Kasserer:	Ingrid Bøvith	35 83 82 27
Medlem:	Bjarne Madsen	38 34 89 88 / 40 15 83 57
-	John Dickov	36 96 63 92

Forsidebilledet:

*Børn og voksne ved Dronning Louises Bro en sommersondag omkring 1905.
Broen, der blev opkaldt efter Christian den 9.s dronning Louise, er opført i 1887
efter tegning af arkitekten Vilhelm Dahlerup.*

Årsberetning 2001

Af Karsten Skytte Jensen

Foreningen

Foreningens bestyrelse har afholdt i alt 8 møder i det forgangne år.

På Foreningens generalforsamling den 22. marts 2001 genvalgte bestyrelsesmedlemmerne Bjarne Madsen og John Dickov, ligesom revisoren Else Roos og revisorsuppleanten Lis Melander begge genvalgte. Det vedtoges at forhøje kontingentet til 100 kr. årligt for enkeltmedlemmer og 200 kr. for foreninger, institutioner og virksomheder. Årsagen er øgede udgifter til bl.a. porto.

Medlemstallet ligger stabilt. Pr. 1. januar 2002 havde vi 93 medlemmer deraf 18 forenings- og institutionsmedlemsskaber. Vi kunne naturligvis godt tænke os at være flere og vi har planer om at udarbejde en ny og mere informativ hvervefolder, ligesom en kommende hjemmeside vil være med til at udbrede kendskabet til foreningen og gøre det nemmere at melde sig ind.

Medlemsarrangementer

I det forløbne år har vi haft en række gode arrangementer med pæn tilslutning fra vore medlemmer.

Sammen med Lokalhistorisk Forening Bispebjerg havde vi arrangeret en søndagstur til Politihistorisk Museum den

14. januar. Her blev vi vist rundt af pensioneret betjent Poul Fjeldgård, som underholdende og vidende berettede i mere end 2½ time, specielt besættelsestiden og en række mordsager havde deltagernes interesse.

Den 13. februar gentog vi på mange opfordringer et lysbilledforedrag med sporgovnhistorikeren Torben Liebst, der levende og entusiastisk fortalte om de gamle sporgovne på Nørrebro.

“Gavlmalerier på Indre Nørrebro” var temaet for byvandringen den 22. april. Arkitekt Christian Kirkeby, der har registreret samtlige gavlmalerier og reklamegavlmalerier i København og på Frederiksberg, var guide på turen. Han fortalte desuden om historiske begivenheder i lokalområdet. Turen var arrangeret i samarbejde med Lokalhistorisk Forening Bispebjerg. En registrant med samtlige gavlmalerier på Indre og Ydre Nørrebro, Bispebjerg samt Brønshøj-Husum kan købes ved henvendelse til Nørrebro Lokalhistoriske Forening.

Et planlagt foredrag med arkitekt Kirsten Lindberg, der skulle have fortalt om sit værk “Sirenernes Stad København”,

måtte desværre aflyses på grund af sammenfald med kommunal- og folketingsvalget den 20. november. Foredraget blev i stedet holdt den 8. januar 2002.

Aktiviteter

Fra den 22. februar og en måned frem viste vi en udstilling om Guldbergs Plads kvarteret - før, nu og i fremtiden. Udstillingen blev vist i beboerlokalet Satellitten i Guldbergsgade og var arrangeret i samarbejde med det lokale boligsociale projekt Jagtvejsprojektet.

Den 5. maj havde vi en guide-tur på Indre Nørrebro i forbindelse med Sundhedshusets arrangement "Forårsdage i maj" og den 25. juni havde vi en lignende tur for lærere fra Blågårdsskolen. Den 30. august havde vi en tur for en gruppe studerende fra Institut for ledelse, politik og filosofi. Karsten Skytte Jensen var guide på turene.

Den 9. maj holdt Karsten Skytte Jensen et lysbilledforedrag om Nørrebros historie i Satellitten i Guldbergsgade. Desværre var deltagerantallet ikke så stort (måske p.gr.af det fine vejr?) men interessen og spørgelysten hos de fremmødte fejlede til gengæld ikke noget.

Den 25. og 26. august deltog vi i de Kulturelle Markedsdage i Nørrebrøparken. Vi havde en bod, hvor vi viste en lille udstilling med gamle billeder fra kvarteret og desuden solgte vi Nørrebro-bøger, postkort og plakater. Vejret var med ar-

rangørerne og cirka 6.000 mennesker besøgte arrangementet. Markedsdagene forventes at blive en årlig tilbagevendende begivenhed.

I skolernes efterårsferie deltog vi i den store fælles udstilling for de lokalhistoriske arkiver i Københavns Rådhus-hal. Udstillingen med titlen "Da København fik vokseværk" var kommet i stand på initiativ af SLAK (Sammenslutningen af Lokalhistoriske Arkiver og Foreninger i København). Der deltog arkiver fra de fleste af Københavns bydele, og temaet var Københavns udbygning for omkring 100 år siden. Det var samlet en interessant udstilling, men desværre var pressedækningen meget ringe, så det var begrænset hvor mange bysbørn, der kom ind på rådhuset for at se den. Derimod kom en del udenbys turister grundet efterårsferien.

I anledning af Nørrebros Handelsforenings 110 års jubilæum i november udgav handelsforeningen en bog forfattet af Uwe Brodersen, der er foreningens sekretær og web-redaktør. En del af bogens billedmateriale var doneret af Nørrebro Lokalhistoriske Forening og Arkiv. Handelsforeningen har lovet Lokalhistorisk Forening, at vi får overdraget det omfattende arkivmateriale, der ligger til grund for bogen. (Se artiklen side 9).

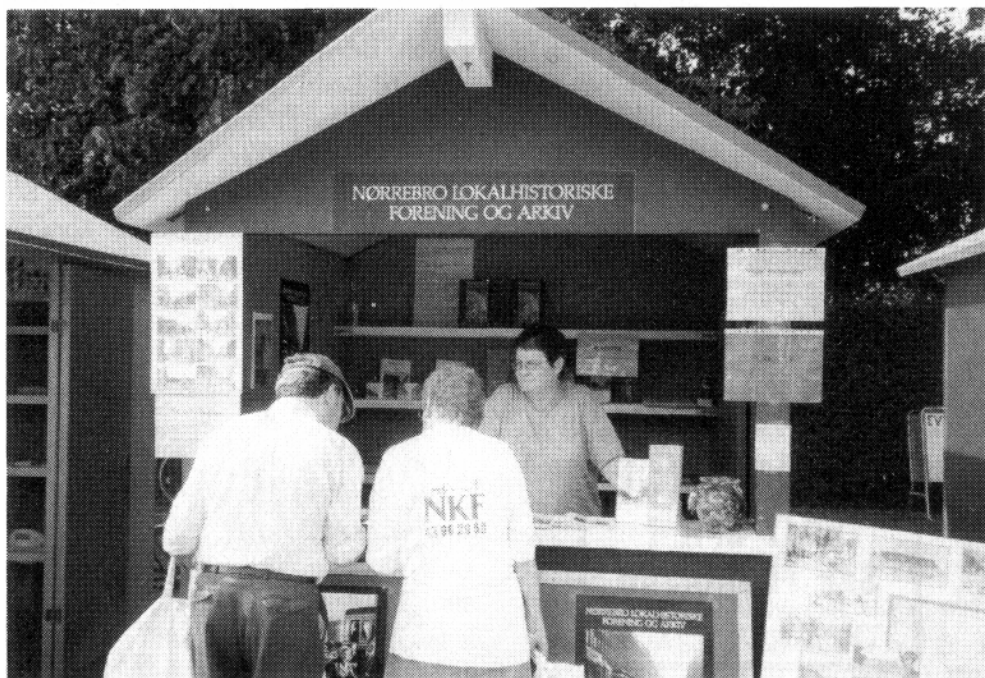
SLAK-registreringsgruppen, der har haft Bjarne Madsen fra vores forening som deltager, har afsluttet sit arbejde. Et af

resultaterne af gruppens arbejde har været udarbejdelsen af en billed-database til brug for registrering samt afholdelse af kurser i registrering for SLAK-medlemmerne.

I efteråret så det endelig ud til at projektet med indscanning af vores billedsamling skulle blive til noget. Det var kommet i stand ved et samarbejde mellem Biblioteket Blågården, Dataværkstedet i Kulturhus Blågården og vores forening og der blev holdt en række indledende møder, bl.a. med Valby Bibliotek, der har

lavet et lignende arbejde. Projektet er desværre midlertidig sat i bero, indtil John Dickovs ansættelse i Dataværkstedet er gået i orden.

Bogen "Nørrebro - træk af en bydels historie", der udkom første gang i december 1997, er nu kommet i 3. oplag og kan atter fås hos boghandlerne eller direkte fra Knuth's Forlag, Nybrogade 26, 4. 1203 Kbh. K. Bogen er på 175 sider, indbundet og rigt illustreret og prisen er stadig 180 kr. En oplagt gaveidé til alle med interesse for Nørrebro.

Lokalhistorisk Forenings bod ved de Kulturelle Markedsdage i Nørrebroparken.

Odeon Teatret

Af Martin Tanggaard

Odeon Teatret på Fælledvej var en af Københavns gamle, traditionsrige premierebiografer, en årrække ejet og drevet af den kendte kongelige skuespiller Bodil Ipsen.

Odeon åbnede i efteråret 1925 med stumfilmsforevisninger. Biografen havde en fortid som forlystelsesetablisementet "Flora-salen" og havde en flot balkon samt "sidebalkoner". Arkitekten Arthur Wittmaack stod for ombygningen til biograf, der kostede i alt 170.000 kr. med inventar. Odeon havde 662 siddepladser.

Det var sandsynligvis forfatteren Carl E. Simonsen og pianofabrikant Søren Jensen, der var de første, der fik bevilling til Odeon i 1925. I 1935 overgik bevillingen til Hermann Sørensen, der havde en fortid som inspektør i Alexandra Teatret. Allerede i 1940 havde Sørensen og biografens ejer Tage Nørgaard planer om at bygge en storbiograf (man havde jo set luksusbiografen Palladium åbne 2 år tidligere) og den skulle rumme 1600 plad-

ser. Hermann Sørensen prøvede også på at få flyttet bevillingen over til Nørrebro Teater og så lave det om til biograf, men det lykkedes ikke. Hermann Sørensen døde i 1943.

Ny direktør

I 1944 luftede Tage Nørgaard atter planerne, men det var næppe muligt at gennemføre et byggeprojekt af denne størrelse under krigen, så det kom igen i mølposen. Bevillingen blev efter Sørensen givet til Bodil Ipsen i sommeren 1944. Men i samme efterår havde Bodil Ipsen stadig ikke overtaget driften af Odeon. Det var stadig boet efter Hermann Sørensen der drev teatret. Der var kommet nogle forhandlinger omkring husleje m.m. i vejen for fru Ipsens start på Fælledvej. Der kørte også en retssag imod

ODEON Fælledv. 4. C. 5952
7,15 og 9,15 fra 3

2. Pinsedag RE-PREMIERE Fb. f. B.

JOHN WAYNE
HØJT SPIL I
SAN FRANCISCO

Oplev den nervepirrende Skildring af
Kæmpejordskælvet i San Francisco
Kl. 4 Vestens vilde Kvinder m. Fuzzy

ODEON

ELEGANT
VITTTIC
CHARMERENDE

LIEBEN
SØRESEN
SØRESEN

LIEBEN DEYERS
HANS HØJHED MORER SIG!

KL.
7¹⁰-9¹⁰

TLF
5952
FRA KL. 6

Odeon Teatret som det tog sig ud i sine velmagtsdage i 1950'erne.

boet, som Tage Nørgaard mente havde misligholdt biografen. Men 1. oktober 1944 overtog Bodil Ipsen officielt driften.

Nye tider

I 1948 moderniserede Ipsen Odeon. Der var lukket et par uger, hvor der blev indsat nye moderne stole på gulvet (ikke balkonerne) og operatørrummet fik installeret to nye kinomaskiner fra Philips og desuden et helt nyt lydanlæg. Odeon Teatret genåbnede med Danmarkspremiere på den amerikanske film "Den gådefulde Martha Ivers", et melodrama om hulheden i fine familier og med debut af Kirk Douglas. Samtidig med genåbningen udsendte Odeons direktion en rekla-

mebrochure til næsten 30.000 husstande. I brochuren kunne man blandt andet læse: "For snart 4 Aar siden fik Odeon Teatret ny Direktion. Den Gang havde det Ord for kun at spille de gyseligste Gangsterfilm. Intet er saa svært som at vaske et saadant Rygte af sig. I de Aar, der er gaaet, er Repertoiret lagt om. I Dag er Odeon, hvad angaar de Film, der spilles, en Biograf paa Linie med andre københavnske Biografteatre af samme Størrelse og tilsvarende Beliggenhed".

Odeon brænder

Næppe nogen opfattede det som et ondt varsel at Odeon i september 1958 satte boksefilmen "Slået ud" på programmet. Da teatret efter "Slået ud" mandag den

15. september havde premiere på den dramatiske storfilm "I Amazonas Vildnis", stod stampublikummet som vanligt i kø langt ud på Fælledvej, og billettelefonen kimedede.

Denne gang overgik virkelighedens dramatik dog lærredets. Efter 9-forestillingen tirsdag ulmede en cigaretglød på en af balkonnens stolesæder. Ved 6-tiden næste morgen opdagede viceværten i naboejendommen, at Odeon brændte. Skønt brandvæsenet både fra den nærliggende brandstation og fra hovedbrandstationen mødte op med den helt store udrykning, var der intet at stille op. Ilden bredte sig med eksplosionsagtig hast, balkonen blev fuldstændig raseret, og taget brændte igennem. I løbet af tre kvarter var ilden bekæmpet, men tilbage af det stolte Odeon var blot en røgsværtet, forkullet ruin.

Bodil Ipsen stod nu uden biograf. Det lykkedes hende dog bemærkelsesværdigt

hurtigt at få bevillingen flyttet til Nygade Teatret, men hun har jo nok også haft sine forbindelser i orden.

Odeon udbrændte så meget, at en genopførelse ikke kunne betale sig og ejerne solgte senere brandtomten til kommunen, som havde planer om at der skulle ligge en station her til en undergrundsbane. Dette blev som bekendt aldrig til noget, og de sørgelige rester af biografens sal blev revet ned og biografens foyer ombygget til offentlige toiletter! - uægtelig en degradering af den tidligere så prominente premiere-biograf.

Odeon - Kl. 3—4,45
6,10—8,15
FÆLLEDVEJ 6
Tlf. 5952 FRA 2

Forbudt for Børn
Kæmpe-Sukces'en

Nattens Datter
med Lili Murati som en
ung Pige, der er faldet i
Forbryderklør og reddes
gennem Hypnose.
Ingen Børneforestilling

Odeon Teatret

1. Plads
tilvenstre

17. Række
Nr. 5

Tirsdag 21. Maj
Kl. 7

Nørrebro Handelsforening gennem 110 år

Af Uwe Brodersen

Den 18. november 2001 kunne Nørrebro Handelsforening fejre 110 års jubilæum og i den anledning udgav foreningen en bog forfattet af Uwe Brodersen. Den følgende artikel, der handler om foreningens første år, er et redigeret uddrag fra bogen.

Da Nørrebros Handelsforening blev født

For de handlende var fortjenesten ringe. Der var ingen grænser for, hvad der blev givet i tilgift. Tilgift var en form for rabat. Købte man en bestemt vare var lokkemaden en gratis tillægsgave. For at komme dette uvæsen til livs, dannedes Nørrebros Handelsforening (bemærk s efter Nørrebro). Det skete på det gamle traktørsted Lille Ravnsborg på hjørnet af Kapelvej og Nørrebrogade.

Her blev Johanne Louise Pætges, den senere fru Heiberg, født i 1812, som datter af traktørparret. Der var keglebane og billard, og stedet blev i 1800-tallet besøgt af den lavere del af befolkningen. Når de havde været til begravelse, drak de deres gravøl her.

De allerførste linier i foreningens forhandlingsprotokol lyder som følger: *“På et møde den 18. november 1891 vedtog en forsamling af Nørrebros urtekræmmere at stifte en handelsforening for Nørrebro. Samtidig blev det besluttet at indkalde til en stiftende generalforsamling den 25. november 1891. På denne gene-*

ralforsamling vælges til formand, undersignede Chr. A. Munck og til bestyrelsesmedlemmer Viggo Mengel, H.C. Horn, Villiam Jensen, Chr. Bang, Kaj Hammerick og Alf Andersen.

Underskrevet Chr. A. Munck.

Foreningens første formand, købmand Chr. A. Munck, var ligeledes en overgang formand for den daværende urtekræmmerforening. Meldingerne i protokollen var sparsomme. I 1893 var der planer om at starte en “Actie løwestands fabrik”.

Samme år blev Folkets hus (det nuværende Ungdomshus) stiftet som et aktieselskab. Huset blev i en årrække rammen om mange begivenheder i Handelsforeningen.

Nørrebro i 1890'erne

Pengene var små, og arbejdstiden var lang. Der var trange kår for mange, især de ældre. Boligforholdene var dårlige med elendige sanitære forhold. Befolkningen på Nørrebro kæmpede en fortvilet kamp for at ændre forholdene. Kundernes købeevne prægede butikkerens trivsel.

Alt skulle aftappes, lige fra petroleum til

brændevin. Alle andre ting skulle vejes og pakkes. Hele søndagen tog man med for at få tingene færdiggjort.

På Nørrebrogade boede de standsmæssige butikker, især indenfor manufakturbranchen. Ellers var det mest småbutikker, nogle trin ned i en kælder eller op i en høj stue. Det var småt med udstillingsvinduer. Udstillingerne kunne stå i månedsvis, det ville jo være utænkeligt i dag.

Tobaksforretningerne lignede hinanden med ens skilte med kardusruller eller med rygende matroser. Kolonialhandlerne havde 2-3 træ"sukkertoppe" hængende

ned fra en stang vinkelret ud fra husets facade. Hørkræmmerne med hør- eller blårruller på opretstående jernspidser. Ofte var det dybe kælderforretninger. Duften var næsten bedøvende af spegesild, tjære, blår, roget flæsk, gammel ost eller krydderier og brændt kaffe.

Og høkerne, ligeledes ofte i kældre, ville næppe i dag blive godkendt af fødevarer-kontrollen.

Bagerne havde kun de allernødvendigste typer af brød. Ikke noget med wienerbrød og flødeskumskager. Slagterforretninger (Spækhøkere) fandtes både i Blågårdsgade og Nørrebrogade.

Den sociale nød tvang folk til sammen-

Nørrebrogade omkring 1905 - ingen biler, men masser af butikker.

Korsgades Kolonial og Grøntforretning, Korsgade 29.

hold og fællesskab. Nørrebro var præget af arbejdsløshed, druk og meget trange økonomiske forhold.

I en typisk arbejderbolig i anden, tredje eller fjerde baggård var det almindeligt, at der boede to voksne samt to til seks børn i to små værelser i hastigt opførte boliger, de såkaldte lejekaserner. Boligerne var usunde og utætte med toilet i gården.

Modsat var livet lettere for de rige på Nørrebrogade i de store herskabslejligheder på 6-10 store værelser, naturligvis med tyende og tjenestefolk.

Handelsforeningens første år

En kraftig kontingentstigning fra 15 til 25 øre efter et par års virke var ikke vel-

set. Bestyrelsen kunne heller ikke enes, om skovturene skulle være med eller uden damer. Det havde nok noget med brændevin at gøre. Nu gik foreningens virke ikke helt op i fest og ballade. Der blev forhandlet på livet løs for at skaffe medlemmerne billige indkøbspriser. Medlemstallet i 1896 var 88, og til generalforsamlingerne mødte der 70-80 medlemmer frem. Det må da kaldes god opbakning.

Foreningen var sure på bryggerierne, de tillod sig den frækhed at sælge til private.

Formanden henstillede til bestyrelsesmedlemmerne, om at være mere præcise i deres fremmøde. Men det kneb også andre steder. Det utænelige skete, at

Foreningens bygning i Prinsesse Charlottesgade erhvervedes i 1927 af Nørrebros Handelsforenings Stiftelses- og Understøttelsesfond. (Nørrebro Handelsforenings arkiv).

“årets bal” måtte aflyses på grund af for ringe tilslutning. Et lyspunkt var dog, at foreningens medlemmer fik gode tilbud på sennep, petroleum og æg. På et “discussionsmøde” behandlede man problemet med udlån af flasker, det kaldtes for “ulovlig omløben” med varer.

Foreningen blev spurgt, om man ville være med til at skaffe 50 telefonabonnenter. Det var betingelsen for at få en lokal telefon. Desuden skulle man binde sig i tre år. “Det er ikke noget for os forretningsfolk, men mest for private, og der er så mange ubehageligheder ved at få forbindelse og så videre”. Denne udtalelse kom formanden med, og det var ikke videre fremsynet.

Bestyrelsesmøderne startede klokken 21,

men det kneb med at nå det. Butikkerne skulle jo først lukkes. Formanden påtalte det gang på gang.

Et udvalg til bekæmpelse af stormagasiner blev oprettet. Rygterne sagde, at Magasin du Nord ville bosætte sig i en nedlagt høkerforretning på Nørrebro.

En aftale blev indgået med Galle og Jesen. Foreningens medlemmer skulle af-tage bolcher og chokolade for 6.000 kroner for at opnå rabat.

En undrende bestyrelse fik på et møde at vide, at foreningens økonomi var en gang rod. Formanden truede med politianmeldelse, indtil kassereren tilbød at afvikle gælden med en veksler på 125 kroner og månedlige afdrag på 120 kroner. Episo-

den udløste en alvorlig krise for foreningen.

I oktober 1898 vedtog man på en ekstraordinær generalforsamling at opløse foreningen, ikke kun på grund af kassere-rens lange arm, men også fordi medlemmerne aldrig mødte, undtagen når der skulle udbetales bonus. Ophævelsen vedtog man enstemmigt, men på et møde den 9. november, blev man klar over, at kravet om ophævelse skulle være udsendt 14 dage forud for en ordinær generalforsamling. Og da man nu, trods ringe fremmøde, fik en ny bestyrelse med Christian Engelborg som formand, annullerede man der igennem ophævelsen.

Handelsforeningen efter 1900

Afskaffelse af tilgiftssystemet og forhøjelse af prisen på brændevin og akvavit optog foreningens medlemmer. Lukkelsen var også dengang til debat. En afstemning om at holde lukket om søndagen fik følgende resultat: 1106 stemte for, 612 imod og 169 svarede, stemmer ikke.

Gadeforstandere, der skulle holde øje med om kollegaerne opførte sig kollegialt, blev valgt. Problemer med kasseren var der igen. Omkring 10-års dagen mødte 250 op til festlighederne, der foregik i Folkets Hus (nuværende Ungdomshus).

Den store fjende var Brugsforeningerne. I 1902 var emnet: "Kan detailhandlere aftage konkurrence med Forbrugsforeningerne?". På generalforsamlingen

vedtog man en resolution:

"Vi beklager, at der inden for arbejderstanden, med hvilke vi ved mange lejligheder har følt os meget nøje forbundne (såvel ved valg som ved lockout, strejker m.m.) skulle gøre sig tanker gældende ved konkurrerende foretagender at beskære detailhandlernes i forvejen beskædne levevilkår".

Brugsforeningerne optog foreningen i mange år fremover. Man mente, at de kooperative foretagender fik konkurrencemæssige fordele.

I 1911 havde foreningen haft 13 formænd, og medlemstallet var dalet fra 550 til 260.

Foreningens understøttelsesfond startede den 27. februar 1912. Det skete med det imponerende beløb af 50 kroner, som var skænket af De Danske Spritfabrikker. Pengene stammede fra en bøde for salg af akvavit til underpris, som Handelsforeningen opkrævede og sendte til Spritfabrikkerne, men de vidste ikke hvad de skulle bruge pengene til og returnerede dem. Handelsforeningen oprettede en fond og gennem denne lykkedes det at få oprettet 8 friboliger i foreningens ejendom i Prinsesse Charlottesgade. Selve ejendommen blev erhvervet i 1927. Fonden har i dag en værdi af 3 millioner kroner og talrige er de som gennem tiderne er blevet hjulpet af understøttelsesfonden.

I Folkets Hus mødte der i 1912 300 med-

H.N. Fusgaards manufakturforretning, Griffenfeldsgade 26.

lemmer op til et lysbilledforedrag om Dansk Vestindien og Maggie-selskabet. Nørrebro's Handelsforening skulle give Tuborg og Carlsberg tilladelse til at levere øl til Brugsforeningen i Lygtén. De havde i første omgang givet sig selv tilladelsen. Man mente fra foreningens side, at det ikke var fair, at bryggerierne leverede til den store konkurrent. Man ville dog ikke bryde leverancen.

En masse butikker solgte øl til underpris. De burde ekskluderes, og bryggerierne skulle boykotte dem. Problemet var bare, at der var ret mange bryggerier indblandet, blandt andet Phønix øl og Bispebjerg øl.

De stakkels medarbejdere

Atter en gang diskuterede man lukketiderne. På generalforsamlingen i 1913 mente Kulhandler H.P. Hansen, at lukketiderne skulle være uforandrede, "Handelsmedhjælperne har nok fritid".

Urtekræmmer Hjorth mente, at handelsmedhjælperne var for kortsynede, når de arbejdede for en lukning klokken 19 hele året. "De bliver jo også principaler engang". Sandheden var nok en anden. Godt nok var situationen forbedret for handelsmedhjælperne siden 1890'erne, men lønnen var stadig meget lav.

Medarbejderne i 1890'erne var i en slags afhængighedsforhold til deres arbejdsgi-

vere. Langt de fleste boede hos deres arbejdsgivere. Ofte var de henvist til usle kamre uden varme eller måtte sågar sove under disken.

Et kost- og logisystem sikrede at medarbejderne lige akkurat holdt sig over sul-tegrænsen. Arbejdsgiverens ord var lov. Det var hans trang til søvn og frihed, der bestemte arbejdstiden. Konkurrencen var skarp. Man konkurrerede på åbningstiden, ligesom i dag. Overenskomst og arbejdstidsregler var ukendte begreber i 1890'erne. Måske eksisterede de i teorien men ikke i praktisk henseende.

De mange gøremål

Klager var indløbet på kvaliteten af portvin. På kapslen stod, at den kostede to kroner, men den blev solgt for 1,60 kr. Foreningen opkøbte prøver og smagte på varen. Man kunne så konstatere, at portvinen ikke var mere værd, og sagen fik ingen konsekvenser for de handlende. Desværre har foreningen ikke sådanne udvalg mere.

Dengang havde man også et whisky-udvalg, der arbejdede tæt sammen med toldvæsnet. Om dette udvalg også smagte på varen, melder historien intet om.

På generalforsamlingen i Danas Have, Nørrebrogade 21, var formanden utilfreds med smørrebrødet, men da udlejningen var gratis, ville han ikke klage. Kolonihavehandel var foreningen også utilfreds med. En henvendelse til politi-

direktøren førte ikke rigtig til noget. Han sagde, at mange politibetjente også havde kolonihaver, men de havde ikke anmeldt. Der var heller ikke nok betjente til at foretage en razzia i kolonihaverne. Der var et hav af foreninger på Nørrebro: Cigarhandlerforeningen, Viktualiehandlerforeningen, Vinhandlerforeningen, Ølhandlerforeningen, Petroleumsforhandlerforeningen, Urtekræmmerforeningen og mange flere. En af dem, Bagerforeningen, ville gerne indlemmes i Nørrebros Handelsforening. De havde en formue på 7.000 kroner, som Understøttelsesfonden kunne få gavn af. Desværre blev dette efter lange forhandlinger ikke til noget.

Handelsforeningens tillidsmand

Medlemstallet var i begyndelsen af 1916 vokset til 552 medlemmer. Sagerne hoppede sig op, varer blev solgt til underpris, der var gadehandlere, tilgift og ulovlig omløben med varer.

Derfor ansatte Nørrebros Handelsforening en såkaldt tillidsmand. Han skulle foretage prøveopkøb og møde i retten. Generalforsamlingen godkendte desuden en løn til tillidsmanden på 30 kroner det første år.

Politibetjente advarede ismejerierne om, at de kunne risikere en anmeldelse, hvis de solgte diverse varer. Betjentene optog dog ikke bøder, og i aftenbladene kunne der læses, at det var Nørrebros Handelsforening, der stod for anmeldelserne.

Bestyrelsen i Nørrebros Handelsforening 1916. (Nørrebro Handelsforenings arkiv).

Formand Koefod startede som formand nummer 13 med et medlemstal på 96 og 400 kroner i kassen, nu var medlemstallet vokset med cirka 450 og der var 7.000 kroner i kassen.

P. Petersen mente, at et foretagende med så dårlig en tankegang som Schous Sæbehus, bør man absolut ikke støtte. Man anmodede medlemmerne, om at købe hos andre grossister. Køb ikke hos vore "overflødiggørere", kundgjorde P. Petersen.

Grossister, der samtidig drev detailhandel, var absolut ikke foreningens livret. Man blev også godt sure på Urtekræmmerforeningen, der optog annoncer fra Schous Sæbehus i deres medlemsbog.

Foreningens tillidsmand havde haft nok at se til om lørdagen, med at kontrollere

om gadehandlerne havde haft fast stædeplads.

Den første lørdag blev noteret syv, der derefter måtte møde i retten. Resultatet var dog skuffende. De seks slap med en advarsel, mens den sidste fik en bøde på 4 kroner.

Læs videre i "Nørrebro Handelsforening gennem 110 år" af Uwe Brodersen. Bogen er skrevet i en humoristisk stil og fuld af anekdoter fra en svunden tid. Samtidig rummer den også kritiske kommentarer til politikerne og forslag til en kommende erhvervs politik. Jubilæumsbogen kan købes i Steenbergs Boghandel, Nørrebrogade 163. Den er på 152 sider og koster 228 kr.

Følgende læserbrev stod i Nørrebros Folkeblad nr. 8, den 12. november 1909:

„En farlig Leg“

“Paa Nørrebros Runddel vil man meget hyppigt blive Vidne til en temmelig farlig Leg. Der er her en drejeskive til brug for Tværliniens Sporvogne og ikke saa snart er en af disse blevet anbragt paa Drejeskiven for at vendes, før en halv snes smaa Børn stiller som frivilligt Mandskab. De betjener Stoppeklappen, de skyder paa og de hænger paa Trinene for at faa en lille Rundtur. Det er oftest Rollinger i 6-7 aars Alderen, thi de større Børn er blaserede overfor den slags Fornøjelser. Derfor er det saa meget farligere, da saadanne Smaafyre ikke er adrætte nok til at klare sig i en snæver Vending, ligesom der jo heller ikke skal saa meget til for at komme ret slemt til Skade. Det er i det hele taget uheldigt at Børn kan vænnes til at betragte en Sporvogn som et Legetøj. De skal derimod

indprentes, at det er en temmelig farlig Leg, hvis man ikke passer paa. Men den lære er vanskelig at bibringe Børn, der daglig ser en flok Jævndrende hoppe op og ned af Vognen paa alle leder og kanter. Eksemplet smitter - man maa se at faa forpurret denne farlige Leg. Det er for sent at vente til en af dem ligger med Benbrud eller skamslaaet Ansigt. Vi opfordrer derfor Forældrene til at forbyde deres Børn at deltage i denne Leg og vi anmoder Sporvognsfunktionærene om at holde Børnene bort fra Vognene, medens disse drejes. Paa den maade vil det vel nok lykkes at afværge nogen Ulykke. Helst skulle Børnene helt holde sig fra Vognene, ogsaa naar disse staar stille, men det er vel for meget at vente.”

Signeret O.L.

„BLAAGAARD“

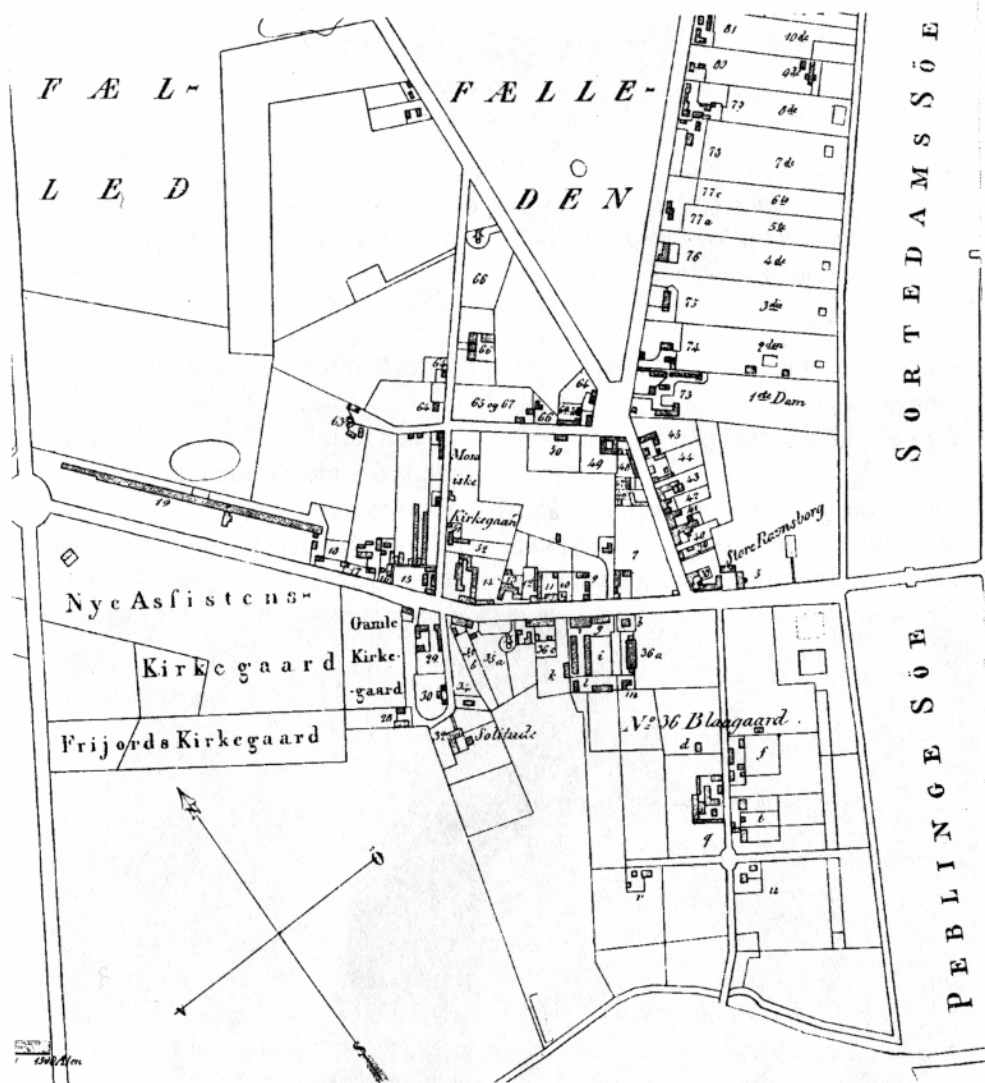
Man får et meget anskueligt billede af 1830'ernes Nørrebro i en erindringskitse skrevet i 1894 af boghandler Otto B. Wroblewski (1827-1907): "Nørrebroe i Trediveerne", bragt i tidsskriftet "Museum" 1895. Her er et kort uddrag, der handler om Blaagaard:

“I 1834 begyndte jeg som syvaarig Skoledreng daglig at færdes paa Strækningen fra “Blaagaard” til Hovedstaden, og det er da nærmest dette Tidspunkt som jeg vælger til Udgang, omend Minderne ville medføre et og andet Svinkeærinde længere frem i Tiden. Der er saa ofte ovenfor talt om “Blaagaard” og Blaagaardsterrænet at det ikke vil være af vejen at ofre dette ganske forsvundne Begreb, hvorom nu alene Navnet Blaagaardsgade minder, en kort Omtale.

Blaagaard var en Eiendom, hvis Historie kan føres tilbage til Tiden før Frederik den Fjerde, snart som Privateiendom, snart tilhørende Personer af Kongehuset, saa atter Privatfolk, indtil den i Slutningen af det 18. Aarhundrede overtoges af Staten, som dels udlejede Hovedbygningen til Privatfolk, dels her anlagde forskellige Manufakturindustrier. Tilsidst blev her anlagt et Skolelærer-Seminarium, hvis Virksomhed standse- des ved Englændernes Overfald 1807, hvorefter det forlagdes til Jonstrup. I Krigens Tid havde Fjenden indrettet Lasaretter; da han var draget bort, gjorde Staten samme brug af Bygningerne; senere solgtes Blaagaard til et Par af Frederik den Sjettes Adjutanter, som havde den Plan at ville udstykke Eiendommen

og ogsaa Tid efter anden solgte nogle Parceller, men da de ikke opfyldte Salgsvilkaarene, blandt hvilke det ogsaa var, at der skulde præsteres et vist Afdrag til Staten, hvergang en Parcel afhændedes, nødtes Regjeringen til i Begyndelsen af Tyverne at overtage det Hele, der da af Rentekammeret blev udparcelleret og bortsolgt enten underhaanden eller ved offentlig Auktion. Efter Matrikuleringen havde den store betydelige Ejendom, hvis Areal var en Firkant, der begrændsedes af Nørrebrogade, den nuværende Griffenfeldtsgade, Ladegaardsaaen og Peblingesøen, Matr. Nr. 36.

Ved Auktion i 1827 købte min Fader Parcellerne Nr. 36. Det er Betegnelsen Slot, om “Blaagaard”, der har affødt Navnet Slotsgade, som løber forbi Hovedbygningens Grund, hvor nu Ludvigsen & Hermanns Jernstøberi er beliggende. Det smukke og storartede ved hele Herligheden, var den skønne Park, som strakte sig lige til Søen, gennemskaaren af mægtige Alleer og sirlige Blomsteranlæg. Endnu i min Barndom fandtes hist og her rundt om i Haverne et og andet stort gammelt Træ, som et enligt Minde om gamle dage”.

Kort over Nørrebro 1841. Endnu i 1840'erne var det indre Nørrebro en landlig idyl. Efter ophævelsen af demarkationsbestemmelserne i 1852 satte imidlertid et voldsomt byggeri igang bl.a. på Nørrebro. I "Traps Danmark" fra 1858 står at læse (bind 1): "Den største Forøgelse af Bygninger i de senere Aar har fundet Sted i Forstaden Nørre-Bro, hvor de saakaldte "Blaagaards Jorder", der i Begyndelsen af dette Aarhundrede udgjorde en samlet Eiendom, nu ere udparcellerede i en Mængde enkelt Lodder, som næsten alle ere bebyggede og afdeelte i flere mindre Gader."

Drengear i tyverne på Nørrebro

Af Kai Edv. Jensen

Kai Edv. Jensen er født på Nørrebro i 1915 og levede her, indtil han som 17-årig forlod bydelen. Siden ernærede han sig som civiløkonom, men har også haft tid til at skrive om livet på Nørrebro, som han kender det. Denne artikel har tidligere været bragt i Sogneavisen nr. 2, sept.-okt. 1991.

På Nørrebro er jeg født og båret - i Sct. Johannes sogn. Jeg boede der i mine første 17 leveår fra 1915 til 1932.

Min far var også født på Nørrebro. Han boede i Skyttegade ved Nordvestvej (som Rantzausgade dengang hed) og var altså

“rabarberdreng”. Han kendte de barske vilkår, der herskede i rabarberlandet. Ofte har han fortalt mig om sine drengear derude ved Ladegårdsåen, der løb, hvor nu Åboulevarden ligger.

På Nørrebro har jeg altså haft min rod, selvom jeg ikke mere har hjemme der.

Nørre Allé med Nørre Sideallé til venstre omkring det tidspunkt, hvor Kai Edv. Jensen blev født. Det var i dette kvarter han færdedes som barn og ung.

Andendagsfest for en konfirmand på Fælledvej 11B. Det er ikke Kai Edv. Jensen og hans familie, men han boede tæt ved - i Poppelgade. I alle hjem var petroleumlampen endnu eneste lyskilde, og forholdene var trange, selv om fotoet kan snyde lidt, fordi det var en festdag.

Trangt men humørfyldt

Hvordan var det så at vokse op i en 2-værelses lejlighed på en femtesal i Poppelgade? Jeg kan for mit vedkommende sige: "Det var en lykkelig barndomstid". At der kun var lille plads, tænkte man ikke på. Mine forældre var prægtige, livsglade mennesker. Far var bogbinder og mor var det meste af min barndom hjemmegående. Lejligheden var solfyldt og vi havde den dejligste udsigt fra sovekam-

mervinduet ud over Alderstrøst i Møllegade (der hvor Bodil Ipsen boede som barn og ung). Vi kunne se helt ud til Galle & Jessens store skorsten med den roterende reklame ved Vibenshus Runddel. Der var sang og godt humør i hjemmet. Far havde en udmærket tenorstemme og viede meget af sin fritid til fremme af korsangen i Danmark. Så vi blev opfostret med sang, og det var i grunden slet ikke så galt.

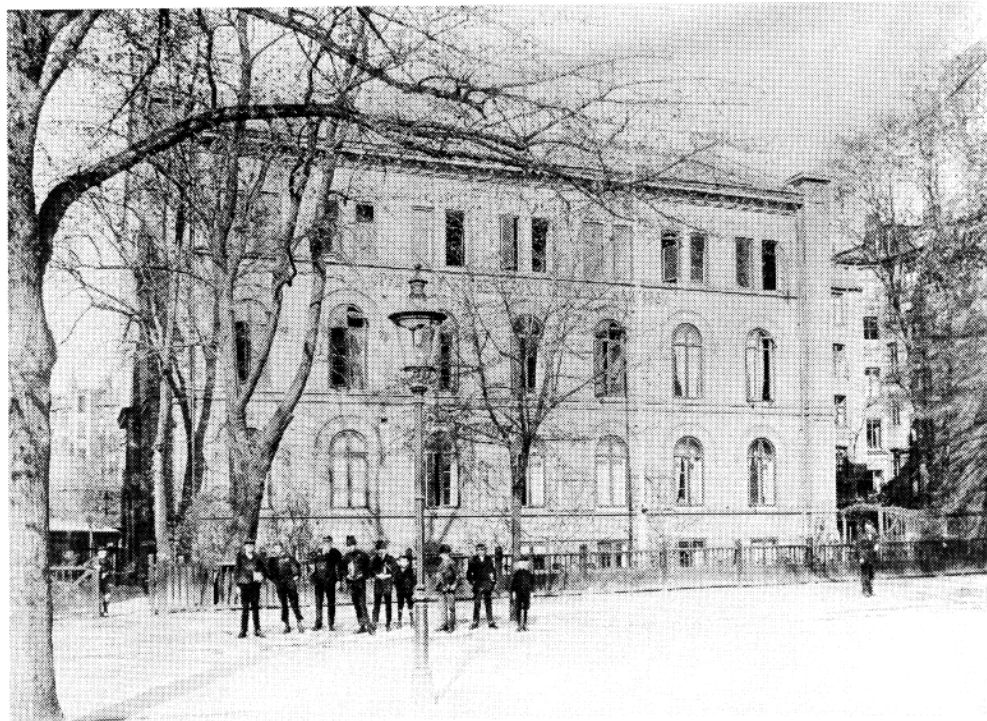
Rotter og katte i mørket

Vi kendte alle de øvrige beboere i opgangen udmærket - ja, i hele ejendommen. Det gjorde man dengang. Man kom nemlig hinanden ved. Jeg kan endnu den dag i dag huske dem allesammen fra min drengetid og nævne dem ved navn. Stor indbyrdes hjælpsomhed og solidaritet prægede hverdagen. Det var søde, rare fru Madsen fra 1. sal, der hjalp mig til verden. Jeg var en tyksak på 8 3/4 pund, det var en nat med snestorm i marts 1915. De sanitære forhold var - set med nutidens øjne - elendige. Intet bad, intet WC. Retiraderne lå på rad nede i gården ved

siden af skraldebøtterne og potterummet. Det var ikke morsomt en vinteraften at skulle i gården fra 5. sal. Lys på køkken-trappen var der ikke, man måtte famle afsted med et tændt, blafrende stearinlys i hånden, og der var mange rotter og vilde katte i mørket. Jo, det var tider.

Vask og skrub

I spisestuen havde vi petroleumslampe og naturligvis gammeldags kakkelovn. Ikke før end i tyverne blev der indlagt elektricitet og derefter et mini-WC, som gjorde køkkenet endnu mindre end det var. Men set med datidens øjne var det

Nørre Allé Skole, 1921. Her gik Kai Edv. Jensen i skole i 10 år og herfra tog han realeksamen. I dag tjener bygningerne som medborgerhus.

skam store fremskridt.

På hovedtrappen var der rent. Trappewasken gik nemlig på omgang mellem opgangens koner og ve den, som svigtede. Der var sandelig selvjustits. I dag ser hovedtrapperne forfærdelige ud; dengang var de pænt dekoreret med malede blomsterguirlander på væggene, men ak, de er væk nu.

Hvordan var det ellers med den personlige hygiejne? "Fint", må man sige, når man tager forholdene i betragtning. Min søster og jeg blev grundigt både vasket og skrubbet hver dag, og hver eneste torsdag aften - det var et helt ritual - skulle jeg med min far i brusebad i Sjællandsgades Badeanstalt, 15 øre kostede det.

Mor vaskede storvask på gammeldags vaskebræt i den dybe vaskekælder, der var mørk og uhyggelig og om aftenen oplyst af petroleumslampens svage skær. Men rent skulle tøjet jo være og så slæbte far det op på 6. sals tørreloft i store vaskekurve. Vaskemaskiner og tørretumbler var aldeles ukendte begreber.

Naboerne i Den Blå Bog

Det var en utrolig fordel for børnene, at langt de fleste af konerne var hjemmegående dengang. Vi skulle ikke lukkes inde på en daginstitution. Mor var der jo altid, når vi kom hjem fra skole. Det var dejligt og betryggende for os børn at vide.

Hos de fleste af beboerne var det meget småt med penge, men der var ingen, der

sultede. En ugeløn var i 1909, da far og mor blev gift, 18 kroner for en faglært arbejder. Selv hr. og fru Hansen på 2. sal, der havde otte børn i den 2-værelses, klarede sig godt, trods de små kår. De nåede sågar - vistnok som de eneste fra opgangen - at komme i Den Blå Bog, fordi deres ældste datter, Ellen Margrethe, blev gift med den senere danske ambassadør Sigvald Kristensen. Det drømte vi ikke om, dengang vi som børn legede sammen på køkkentrappen.

Min skoletid i Nørre Allés Skole varede 10 år. Jeg tog realeksamen derfra i 1932 og flyttede så kort tid efter fra Nørrebro. Jeg har mange gode minder fra min skoletid og kunne fortælle en masse om de gode lærere, men også om dem, der var højt aparte.

Jeg tænker med taknemmelighed på skoleinspektøren fru Ingeborg Spager, der tog sig pænt af mig. Hun var en statelig dame, forfatterinde og veninde med Selma Lagerlöf; her bør det også nævnes, at hun var medlem af Sct. Johannes sogns Menighedsråd. Jeg skylder både hende og min klasselærer A.L. Lundkvist (der senere blev inspektør på Sct. Hans Gades skole) overordentlig meget. Vores matematiklærer var Thorkild Jensen, der senere blev Københavns skoledirektør, - og så var der forfatteren, magister Erik Stokkebye, det elskelige menneske. Han vedblev i mange år, efter at jeg var gået ud af skolen, at sende mig et dediceret eksemplar af sin årlige digtsamling.

I en klasse over mig gik Poul Reichardt.

Kai Edv. Jensen har mere end én gang hørt „Internationale“ blive sunget med smæld 1. maj i Fælledparken. Her ses LO-formanden C.F. Madsen på den store granittalerstol ved 1. maj demonstrationen 1913, da Fælledparken blev indviet.

Maleren Helge Ernst, der var min sidekammerat i flere år og forfatteren, højskoleforstander mag.art. Erik Halvorsen hørte til mine bedste klassekammerater, men der var mange flere, og de sidder heldigvis nu alle godt i det. Gunnar Nu-Hansen, der boede på Solitudevej, var også elev på Nørre Allés skole, men gik der 10 år før os andre.

Venskaber for livet

Som 11-årig blev jeg indmeldt i yngsteafdelingen i Sct. Johannes KFUM i

Guldbergsgade 8. Vi flyttede senere til Fælledvej 23 og medens vi holdt til dér blev Sct. Johannes grønne spejdergruppe startet. Samværet med andre drenge, de spændende mandagsaftener og senere ungdoms- og hovedafdelingens møder og spejdeture blev af afgørende betydning for mig - jeg tør godt sige - for resten af livet. De venskaber, der blev stiftet dengang, blev venskaber for livet. Ak, de fleste er borte nu, jeg behøver ikke nævne deres navne, men hvor har jeg dog meget at sige dem alle tak for.

Arbejdernes Nørrebro

Og så lidt om selve befolkningen på Nørrebro. Det blev naturligvis arbejderne, der kom til at dominere herude. Journalisten Henrik Cavling, der selv i 1870'erne trak blæsebælgen i Guldbergsgade hos Smith, Mygind & Hüttemeier, skriver i sine erindringer, "De var fattige, men i gennemsnit flittige, ærlige, samvittighedsfulde og i det indbyrdes liv hjælpsomme, som kun fattige folk kan være det", og jeg må give ham fuldstændig ret, således var det i hvert fald også til begyndelsen af 1930'erne, da jeg flyttede fra Nørrebro.

Herude var der god grobund for Socialdemokratiet. Borgbjerg boede jo på Blegdamsvej 10. Store skarer flokkedes om ham og Stauning, når de fra kæmpestenen i Fælledparken på 1. maj-dagen krævede 8 timers arbejdsdag. De røde faner vagede og "Internationale" blev sunget med fynd og klem af den tusindtallige skare. Det har jeg oplevet mange gange.

Sild er godt!

En dag da jeg var en halv snes år gammel, gik jeg en tur på Nørrebrogade med min far. Da vi kom ud for Nørrebros Apotek mødte vi en høj, tynd, afpillet mand. Min far hviskede til mig: "Læg mærke til ham". Det var forhenværende justitsminister Alberti, der nu efter 8 års tugthusstraf var kommet ud. Han boede i en lille baggårdslejlighed på Fælledvej bag benzintanken ved Odeon Teatret. Ak, ja, storhed står for fald.

Gaderne var i min barndom oplyst af gaslygternes skær. Lygtetænderen kom morgen og aften og slukkede og tændte lygterne med sin lange stang. Biler var der næsten ingen af, selv brandsprøjter og ambulancer var hestetrukne. Mælkevognene med mælkedrengene var et dagligt syn. Vi sang alle med på: "Se, min bestilling det er den at være mælkedreng" af Ludvigs. Et par gange om ugen kom fiskemanden og råbte himmelhøjt: "Sild er godt - Levende rødspætter!" så det trængte helt op til os på 5. salen. Gårdsangere var meget almindelige. Deres skingrende, smældende røster fik beboerne til at kaste mønter indpakket i avis-papir ned til dem. Jeg kan stadig huske det hele af en af sangene: "Lille Elise, dig vil jeg prise, i denne vise, hiv op og la' gå" - men jeg skal skåne Dem for resten. Ak ja, det var vort første møde med poesians skønne verden

Alexandrine og Lange Marie

Jeg husker, da dronning Alexandrine to gange lå syg og blev opereret for tarmslyng på Sankt Lukas Stiftelsen i Ahornsgade. Vi børn stimlede naturligvis sammen for at hilse på kong Christian X og kronprins Frederik og prins Knud, når de hver dag kom for at besøge hende.

Vi børn kendte selvfølgelig også Fælledens originaler ud og ind, de færdedes jo blandt os, kom i gårdene og rodede i skaldebøtterne. Fælledens dronning, "Fælledmaja", "Lange Marie" og deres kumpaner så vi ofte. Vi var godt klar over,

at dem skulle vi holde os langt fra; det sagde vores forældre, men det gjorde dem jo ikke mindre spændende. Fælledparken var vort åndehul. Mange sommeraftener tilbragte vi derovre ved bordene med medbragte termoflasker og hyggeligt samvær.

Jeg kunne fortælle længe endnu, men lad mig slutte med Harald Herdals vers:

*Barndommens gade
er dybt i vort sind,
den var vor ven
og hvad den fortalte
glemmer vi aldrig
- det lever vi på -
Var det som nutidens
liv gik i stå,
så var det barndommens gade,
der kaldte.*

H.C. Bangert - han satte sit præg på Indre Nørrebro

Kaptajn Henrik Christian Bangert brugte 20 år af sit liv for at blive den første store spekulant på Indre Nørrebro, men han var nogle få år for tidligt på den.

Bangertsgade er en lille, krum vejstrækning mellem Griffenfeldtsgade og Kapelvej. Gaden har navn efter Henrik C. Bangert, der levede fra 1799 til 1862.

H.C. Bangert var af god familie. Hans far var auditor i Søetaten og døde - måske i solidaritet med flådens skæbne - som justitiarius på Sct. Croix i 1807.

Bangert blev student og blev regnskabskyndig medarbejder i Staten. I 1841 var han kancellist i ordenskapitlet, men året efter tog han sin afsked, måske i protest mod den regn af reformer, som efterfulgte Christian 8.'s tronbestigelse.

Jordejer

Penge må Bangert have haft, for allerede i 1840 købte han ejendommen „Solidude“, som ikke blot omfattede den be-

byggede grund med sin lille vej til Nørrebrogade og den 2 tønder land store have bagved. Med til ejendommen hørte stort set al jord mellem nuværende Kapelvej og Griffenfeldsgade, helt ned til Ladegårdsåen (Åboulevarden). Dertil kom et stort areal, som ligger mellem nuværende Kapelvej, Åboulevarden, Hans Egedes Gade og Rantzausgade.

Bangert drev landbrug og havde gårde i Utterslev og Islev, men grundene på Nørrebro havde han skaffet sig med spekulation for øje.

Linien flyttes

At være ejendomsspekulant på Indre Nørrebro var der dengang ingen fremtid i. Demarkationslinien lå ude ved Jagtvej og militæret ville ganske enkelt ikke til-

lade grundmurede ejendomme indenfor denne linie. Alle ejendomme mellem demarkationslinien og Københavns volde skulle i princippet kunne rives ned på mindre end 24 timer, således at fjenden ikke kunne snige sig ind på København i ly af husene.

Et andet af Bangerts problemer var, at Parcelvejen (den senere Griffenfeldsgade) ikke gik helt ud til Nørrebrogade. Bangert ville gerne bygge 6 store villabygninger til hver 4 familier og i 1845 forsøgte han at tegne aktier til dette projekt. For overhovedet at kunne håbe på tilladelse, måtte Bangert skaffe adgang til Nørrebrogade, men han måtte ikke forlænge Parcelvejen.

Han løste problemet ved at anlægge en lille, krum vejstrækning i Solitude-haven til Solitudevej.

Han agtede at brolægge såvel Parcelvejen, som den nye lille gade, men eftersom ingen ønskede at tegne aktier, stoppede projektet.

I krigsårene 1848-50 kunne ingenting gennemføres, men efter krigen blev demarkationslinien flyttet ind til Søerne og nu kunne H.C. Bangert disponere lige som han ville og han begyndte at hælde til tanken om store lejekaserner.

Den gik ikke

Nu mente Bangert at hans lykke var gjort. Han byggemodnede ved at brolægge Bangertsgade og Parcelvej, den nuværende Griffenfeldtsgade samt en del af Nordvest Vej, den nuværende Rantzausgade.

Bangert havde fået tilladelse til at opføre en bro over Ladegårdsåen og det var hans tanke, at broen skulle ligge nogenlunde udfor nuværende Griffenfeldtsgade. Han havde tidligere solgt en del af sin store grund op mod Hans Egedes Gade, men den måtte han tage tilbage fra køberen. Imidlertid havde køberen allerede opført et brohus, så Bangert så sig nødsaget til at bygge sin bro længere ude end ønsket. „Bangerts Bro“ blev opført og „Brohusgade“ minder os endnu om den.

Efter overenskomst med ejerne på Blågårds-siden af Griffenfeldtsgade anlagde Bangert Stengade og Prins Jørgens Gade. Disse store anlæg blev færdiggjort i årene 1856-58.

Kaptajn Bangert fik aldrig skabt noget konsortium og han søgte heller ikke mere aktietegning.

Han ville selv stryge profitten, men under pengekrisen 1857 led hans formue et knæk. Ingen ville købe hans byggegrunde og selv havde han bundet sin formue i byggemodningen.

H.C. Bangert gik fallit og tabte hele sin ikke ubetydelige formue. Den 17. december 1862 døde han træt og trist.

En mærkelig mand, som foruden de nævnte aktiviteter også gav impulsen til dannelsen af Østifternes Kreditforening, som er landets ældste af sin slags.

Bangert var også primus motor i forsøget på at etablere den allerførste brugsforening på Nørrebro. Han kørte den i sæk. Han tabte penge og han fik kun utak for sin indsats.

Datidens reklamer

De opnaar ved at købe Deres Køkkenudstyr og Lamper hos mig altid at faa bedste Varer og billigste Priser.

• GUNNAR SÆKKJÆR • NØRREBROGADE 25.
Telefon 16028 x